

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisal se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, L, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe peti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravljalstvu prejemas:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 6 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Ka pošiljanje na doma
20 h na mesec.

Štev. 237.

V Ljubljani, v sredo, 15. oktobra 1902.

Letnik XXX.

Žerjavica v Makedoniji.

Ne tli več samo pod pepelom v Makedoniji, ampak plameni švigajo že vedno očitneje na dan. Arnavtski roparji so ustrahovali celo deželjo, in zdaj vstajajo Bolgari in Srbi ter se hočejo osvoboditi.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je šel po slavnostih v Šipki v Carigradu, in ni dvoma, da je pri tej priliki sultanu pojasnil, da stoji še vedno Rusija kot varuhinja za balkanskimi deželami, zlasti za balkanskimi Slovani. V Carigradu so umeli ta poset in res so se nekoliko potrudili, da naredijo red v Makedoniji in Stari Srbiji. Krvoločni Arnavti so oropali cele okraje, popalili mnogo hiš, ubili na stotine ljudi, a turška vlada je to mirno gledala ali jim celo skrivaj pomagala. Zdaj pa je začela turška vlada kazati, da je tudi njej že odveč sramotno ropanje Arnavtov, in začela je pošiljati vojaštvo v kraje, kjer so turški Arnavti širili strah in trepet med krščanskim prebivalstvom. V vilajetih kosovskem in solunskem je do 30 bataljonov pripravljenih na boj. Arnavti so se bili že tako navadili svoje neomejene strahovlade, da so se predrzno uprli tudi tej sili. Prišlo je že do krvavih bojov med Arnavti in turško vojsko pri Kuprivi. Odločni Šemsipaša je hotel zajeti najpredrzejše arnavtske voditelje Mustafa-ago, Šabana Koprivo in druge, ki so poslednje dni naravnost zasmehujoč sultanov ukaz, palili in morili. A ti smeli voditelji so ušli, in Šemsipaša je vjel samo njihove sorodnike.

Zdaj je pa Šemsipaša dal porušiti in požgati njihove hiše. Arnavti so se preplašili in so začeli razobešati bele zastave v znamenje, da hočejo biti pokorni. Tudi predrzni Arnavt Iza Boljetinac, ki se je bil pred kratkim še pridušal, da bo ustrelil ruskega poslanika, če prestopi makedonsko mejo, se je zaprl v svojo trdnjavo ter v strahu čaka, ali mu bodo sneli kuštravo glavo z vratu ali ne.

Zli se, da so te roparske arnavtske čete za enkrat ukročene. A tudi Srbi in Bolgari se pripravljajo na vstanek. Voditelji tega gi-

banja so večinoma v tujini bivajoči izobraž. Bolgari. Ti izdajajo v Parizu in v Londonu lista »Le mouvement Macédonien« v francoskem in »The Eastern Review« v angleškem jeziku. Oba lista z najzaredejšimi barvami popisujeta turška grozodejstva v Makedoniji in posebno našteta vnebovpijoče krivice turškega uradništva in vojaštva nad krščanskim prebivalstvom. Tako hočejo zbuditi pozornost evropskih velesil, da bi posegle na Balkan in osvobodile Makedonijo, kakor so Srbijo, Bolgarijo in Crno goro.

A med agitatorji za makedonsko svobodo je mnogo needinosti. Nekateri zahtevajo, da se Makedonija osvobodi kot samostojna država in dobi svojo lastno vlado. Bolgari zahtevajo, da se Makedonija izroči njim, ter dokazujejo, da je makedonsko prebivalstvo pravzaprav bolgarsko in pripada njim. Res je bolgarska agitacija v Makedoniji jako živahna. In slednjič hočejo imeti Makedonijo Srbi, kateri sanjajo o svojem velikem balkanskem kraljestvu od Drave do Carigrada.

Makedonski Bolgari so, kakor se čuje, že vstali pod vodstvom Jankova in Nikolova. V Bitoliji so vstasi naskočili turške kosarne in jih razdejali. Orožje in municijo so pobrali. Železnica pri Kopali je deloma poškodovana in brzozjav pretrgan. Vstasi so pobili več manjših turških čet. Mohamedanci so pa v Ohridi in v Strugi pomorili mnogo kristjanov. Turške čete so pa jako slabo disciplinirane in nezadovoljne, ker se jim neredno izplačuje plača.

Voditelj vstašev, kmet Jankov, je izdal na macedonsko ljudstvo oklic, v katerem pravi: »Čas osvete je prišel! Vsak bolgarski domoljub mora dvigniti orožje zoper sultanove vojake! Makedonija hoče dokazati Evropi, da se popolnoma zaveda svojih pravic in da jim bo tudi znala pridobiti veljavo.« Oklic pravi, da je zdaj na izbero samo dveje: Ali ubijati, ali pa dati se ubijati, kajti če se zdaj vstanek pone-

sreči, se bo Turčija krvavo maščevala in morila vstaše brez usmiljenja.

Tudi Mihajlovski in Cončev sta že oficijelno proglasila vstanek. Obrnila sta se tudi z oklicem do ljudstva in naznanila vstanek velesilam.

V vilajetu Kastoriji so ustanovili provizorično vlado. Jankov je proglasil oblast sultanovo za odpravljeno.

Značilno je, da v Avstrijo prihaja jako malo poročil o tem vstanku in še ti časniški glasovi, ki govore o Makedoniji, so tako protislovni, kakor bi bili nalašč zmešani. Jasno je, da ima tu vmes svojo roko diplomacija, v katere interesu je, da svet ne zve resnice o Makedoniji.

Vendar bodo prej ali slej velevlasti gotovo posegle v makedonsko žerjavico. Katera bo iz nje poiskala kostanj za druge, bomo videli. Vsekako sta najbližje pri tem interesirani Avstrija in Rusija.

Požar se utegne iz Makedonije raztegniti na sosedne države Bolgarijo, Srbijo in Črnogoro, katerih oči so že zdaj poželjivo vprte tje doli. Iz tega bi pa nastala splošna balkanska vojska, katere posledic zdaj seveda še ni mogoče preračunati.

Glasovi o Koerberjevem pravem načrtu.

Včeraj pri ministerskem predsedniku zbranim češkimi in nemškimi zaupniki predloženi načrt za ureditev narodnostnih razmer na Češkem in Moravskem ne ugaja nobenemu obeh delov, najmanj pa Čehom. Sodba praške »Politik«, ki gotovo ni ekstremno radikalen list, je v tem oziru naravnost uničevalna. Imenovani list namreč piše: »Vtis, ki ga je napravila vladna predloga na češke poslance, je skrajno neugoden. Mladočeški poslanci so naravnost razočarani in izjavljajo, da je o vladni predlogi v tej obliki absolutno nemogoče vsak razgovor. Dr. Koerber je posegel nazaj za Stremayrove naredbe in priznal nemščini novih predpravil. Češki po-

slanci imenujejo te predloge naravnost zločin. Tudi uvedba notranjega češkega uradnega jezika v tej obliki ne more zadovoljiti čeških poslancev, ne oziraje se na to, da se službenega jezika niti ne omenja. Poslanec Pacak in Žaček sta Koerberju takoj povedala, da se na tej podlagi sploh ne morejo vršiti nikakoli razgovori. Tudi na Koerberjevo izjavo, da vlada ne vztraja absolutno na označenem načrtu, češki poslanci ne dajo kdove koliko, ker poznajo mnenje zastopnikov nemškega naroda. Vendar bodo na podlagi te izjave pričeli dogovore, če dá Koerber poročstvo za naglo in izvenparlamentarno rešitev te zadeve.

Manj neugoden utis je napravil vladni načrt na zastopnike nemških strank. Sicer izjavljajo tudi ti, da je načrt v tej obliki nevsprejemljiv, toda zadovoljili so se s Koerberjevo izjavo, da načrt ni neizpremenljiv in da bo vlada rada upoštevala ugovore s češke in nemške strani. Nemški zastopniki so se jeli takoj posvetovati o vladnih nasvetih ter sklenili mej drugim, da obdelajo vsak načrt zase. Sodba nemških radikalnih listov je na videz zelo stroga ter se mej drugim zatrjuje, da ta načrt na nemške stranke ne bo napravil ugodnejega vtisa, nego ga je oni v letu 1900.

O konferenci čeških in nemških zaupnikov pri Koerberju se poroča mej drugim sledeče: Najprej so bili sprejeti zastopniki češkega naroda, poslanci Pacak, Brzorad, Herold, Kramář, Stransky. Žaček, dalje grofi Buquoy, Czernin in Sylva Tarouka, ter Kubr, Prašek in Zazvorka. Konference se je udeležil tudi minister Rezek. Ves razgovor je trajal nekaj minut. — Eno uro pozneje, ob 11. uri, je sprejel Koerber nemške zaupnike. Bili so to zastopniki vseh nemških strank: Kathrein in Kern, Luuger, Liechtenstein in Axmann, Baerenreither, Schwegel in Stürgkh, Skene, Thun in Fürstenberg, Kindermann, Prade, Reininger, Chiari, Derschatta in Lemisch, za nemške liberalce končno Funke, Nitsche, Pergelt, Schücker, Eppinger, d'Elvert, Gross, Götz in Fux. Tudi s temi ni

LISTEK.

Kristus — mužikov gost.

Pripovedka N. S. Leskova. Posl. — kl.
(Konec.)

Dospeli smo na Sveti večer k Timoteju z vso rodbino za eno uro pozneje, nego se navadno zberu povabljeni gostje. Tako je on tako hotel, hoteč pričakati vse. Našli smo v njegovih stavbah vse polno ljudi, vsakovrstnih sibirskih pregnancev. Možje, ženske in otroci vsakovrstnega poklica in iz različnih mest, Rusi, Poljaki in Čudi. Timotej je zbral vse revne naselnike, ki se še niso opomogli na svojem gospodarstvu. Velike mize so bile pokrite z miznicami in na njih se je znašlo vse, česar je treba. Služabniki so hiteli semtertje, raznašali posodo s kvassom ter sklede s pecivom. Zunaj se je že razgrinjal mrak, da, tudi čakati že niso imeli več nikogar.

Vsi odposlanci so se že vrnili domu in več gostov že tudi ni moglo priti, kajti zunaj je nastal vihar in metelica, kakor bi imel nastati konec sveta.

Le jednega gosta še ni in ga ni — kateri je vendar vsem najdražji.

Bilo je že treba prižgati luči in sestati za

mizo, ker je nastala že črna tema, a mi smo vsi čakali v mraku pri mali svetiljki, brleči pred ikonami.

Timotej je hodil in sedel ter bil zelo vznemirljen. Vsa nadeja mu je oslabela — sedaj mu je postalo jasno, da ne bode velikega gosta.

Pretekla je še minuta in Timotej je vzdihnil, me otožno pogledal ter dejal:

„Nu, dragi brat, že vidim, da me hoče Gospod pustiti na cedilu, ali pa imaš prav ti, da nisem znal povabiti vsakega, kogar je treba, da bi bil on primerno sprejet. Zgodi se v vsem božja volja; pomolimo ter sedimo za mizo.“

»Začni molitev!« mu odvrnem.

Stopil je k ikoni ter začel moliti: »Oče naš, ki si v nebesih« in potem: »Kristus se rodi, slavite Ga, Kristus je prišel iz nebes... Kristus na zemlji...«

Toda komaj je izrekel te besede, kar je nekaj tako nepričakovano udarilo zunaj ob steno, da se je vse streslo, potem je po obširnem poslopju nekaj zašumelo in vrata v sobo so se sama od sebe odprla na stežaj.

Vsi ljudje, kar jih je bilo tukaj, so se v nepopisljivem strahu stisnili v jeden kot, mnogi so popadali na tla in le najpogumnejši so pogledali v vrata. A pri vratih na

pragu je stal star, zelo star človek ves v cepah ter se tresel in držal z obema rokama stene, da ni padel; za njim pa, iz veže, kjer je bilo temno, se je razširjala nepopisljiva rožnata svetloba, a čez starčev hrbet je molila v sobo bela roka kakor bi bila iz snega, držeča precejšnen glinast lončič z lučjo, takšna kakoršna je naslikana v knjigi Nikodema. Veter je pihal od zunaj, toda luč se ni zganila, pač pa je svetila starcu v lice in na roke ter osvetlila na roki staro vrasko, vso belo od mraza.

Timotej, to videč, zakliče:

»Gospod, vidim in sprejemam ga v Tvojem imenu, toda Ti sam ne hodi k meni, ker sem hudoben in grešen človek.« Po teh besedah se zgrudi na tla in z njim vred sem se zgrudil tudi jaz od veselja, da je pokazal takšno krščansko pokorščino, in zaklical sem glasno, da je vsakdo lahko slisal:

»Kristus je med nami!«

A vsi so mi odgovorili:

»Amen — to je resnica!«

Med tem so prinesli luč, jaz in Timotej sva vstala, toda bele roke že ni bilo več videti — ostal je le sam starec.

Timotej ga je prijel za obe roki in ga

posadil na prvo mesto. A kdo je bil ta starec, nemara ste to že sami pogodili — bil je Timotejev sovražnik, stric, ki ga je bil uničil. S kratkimi besedami nam je povedal, da se je bilo pri njem vse spremenilo v prah, zgubil je rodbino in imetje in da že dolgo hodi, da bi našel sestričnika ter ga prosil odpuščenja. Koprnel je po njem ter se bal Timotejeve jeze, na to je v tej metelici zablodil ter si želel smrti.

»Toda takoj«, je dejal, »je nekdo nevidljiv me obdal s svetlobo in mi dejal: »Pojdi, da se segreješ na Mojem mestu in najes iz Moje sklede«. Na to me je prijel za roke in jaz sem prišel semkaj, da niti sam ne vom kako.«

Timotej mu odvrne pred vsemi navzočimi:

»Jaz, stric, poznam tvojega kažipota: to je bil Kristus Gospod, ki je dejal: »Ako je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti, ako je žejen, daj mu piti«. Sedi pri meni na prvo mesto, jej in pij po Njegovih besedah ter ostani v moji hiši do konca dnij svojega življenja.«

Od tega časa je starec živel pri Timoteju ter ga umirajoč blagoslovil in Timotej je imel zmerom mir v svojem srcu.

Umrli so:

12. oktobra. Miklavž Urb, dninar, 82 let, Rađec-kega cesta 11, ostarelost.
 13. oktobra. Terezija Marzolini, kavarnarjeva žena, 64 let, Sv. Jakoba trg št. 2, pljučnica.
 14. oktobra. Anon Donaj, sprevođnik, 31 let, Studentovske ulice 11, jetika.

Poslano.

Visoki o. kr. deželni šolski svet v Ljubljani!

Podpisani je že večkrat prosil šolsko oblastvo, da mu nakaže potno nagrado za šolo Podblic. Na večkratni opomin vendar nihče ne drhne besedice. Poleg tega je nagrada na dolgu približno že za dve leti. Za zasebne prošnje se nihče ne zmeni. Zato se usojam visoki o. kr. dež. šolski svet javno vprašati sledeče:

1. Ali ni dolžnost, poskrbeti za katehete in jim nakazati, kar gre po postavi?
2. Ali dotično postavno določilo ne velja več?
3. Ali ne čakam že dosti dolgo, pri bližno dve leti?
4. Ali se dotična nagrada ne izplačuje navadno vsako četrtletje?
5. Ali bode res potreba poiskati pravice drugod?

Matej Sušnik, katehet.

Selca pri Škofji Loki, dne 17. oktobra 1902.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji tračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempe-ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
14	9. zveč.	737.9	13.1	brezv.	oblačno	
15	7. zjutr.	735.5	9.0		megla	0.0
	2. popol.	736.3	19.5	sl. jvzh.	del. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 12.8°, normale 10.8°.

Dunajska borza

dné 15. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	100.70
Skupni državni dolg v srebru	100.55
Avstrijska zlata renta 4%	120.06
Avstrijska kronska renta 4%	100.25
Ogerska zlata renta 4%	120.10
Ogerska kronska renta 4%	97.75
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	15.84
Kreditne delnice, 160 glđ.	680.75
London vista	239.30
Beški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	116.92 ¹ / ₂
30 mark	23.41
30 frankov (napoleonor)	19.05
Italijanski bankovci	95.10
C. kr. cekini	11.32

Koledar

katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1903

z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoliški Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h., po pošti pošiljan 10 h. več.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani
 priporoča:
Razlaga velikega katekizma ali krščanski nauki za cerkev. Sestavil Ant. Veterinik, župnik na Dolu. Prvi zvezek: o veri in apostolski veroizpovedi. Broširano 2 K, s pošto 20 h. več.
Drugi zvezek: poglavje o upanju in molitvi, pa poglavje o ljubeznivi zapovedih. Broširano 2 K 50 h., s pošto 30 h. več.
Tretji zvezek: o milosti in zakramentih. Broširano 2 K 70 h., s pošto 30 h. več.

Za šolska darila
 priporoča
Katoliška Bukvarna v Ljubljani
 naslednje povesti za mladino:
 „Ljubite svoje sovražnike“ — s podobami.
 „Marjina otoka“ — s podobami.
 „Maron, krščanski deček z Libanona“ — s podobami.
 Cena broširanemu eksemplaru 40 h., kar-tonirano 60 h. — Dobé se tudi v finejših vezih po raznih cenah.

Žitne cene

dné 14. oktobra 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	7.29	do 7.30
„ „ spomlad	7.41	7.42
Rž za jesen	6.52	6.53
„ „ spomlad	6.62	6.63
Koruzza za sept.-oktober	6.61	6.62
Oves za jesen	6.30	6.32
„ „ pomlad	6.38	6.40

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	7.18	7.19
Pšenica za april	7.25	7.26
Rž za oktober	6.27	6.28
Rž za april	6.35	6.36
Oves za oktober	5.90	5.91
„ „ april	6.07	6.08
Koruzza za maj (1903)	5.64	5.65

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.55	7.90
južno žel.	7.40	7.80
Rž	6.60	6.70
ječmen	5.80	7.25
ob Tisi	5.75	7.75
Koruzza ogerska	6.60	6.65
činkvanti	6.70	7.00
Oves srednji	6.40	6.60
fižol	7.75	11.50

Zahvala.

1175 1-1

Prestovoljno gasilno društvo v Gorenjavsi si šteje v ljubo dolžnost, da javno izreče najiskrenejšo zahvalo č. gosp. župniku M. Pintarju ra Trati, čast. gosp. sosednim župnikom iz Lučen Leskovic in Stare Oselice za izvršeno blagoslovljenje gasilnega doma in orodja, dragim bratskim društvom iz Idrije ki je prišlo z zastavo, Žirov, Škofjeloke, Stareloke, Poljan in Stražišča pri Kranju, ki so se ob tako slabem vremenu zares v obilnem številu udeležili naše slavnosti dné 5. t. m., dalje darovalcem lepih dobitkov za šaljivo srečanje, in vsem blagim dobrotnikom, ki so nam do sedaj prihiteli na pomoč.

Gorenjavas, 6. oktobra 1902.

Odbor

prestov. gasilnega društva.

Najnižje cene Največji izbor 392 26

Preobleke. Popravila.
L. Mikusch
 tovarna dežnikov,
 Ljubljana, Mestni trg 15.

Gostilna v najem!

Oddá se s 1. novembrom t. l. pri pivovarni delniške družbe v Žalcu stara gostilna v trgu na zelo ugodnem prostoru z vsjo opravo v najem 1179 1-1
 Ponudbe na delniško pivovarno, Zalec.

Božično darilo!

1135 4

Razvedrilo starim in mladim so:

Gramofoni,
 cena od 15 do 125 glđ.

Automati,
 ki se sprožijo z 10 h, gostilničarjem velik dobiček.

Prodaja se tudi na obroke.

Velika zaloga plošč; stare se zamenjajo.

Zahlevajte moj ilustrirani cenik.

RUDOLF WEBER,

urar, v Ljubljani, Stari trg št. 16

Gramofon poje, se smeje in govori v vseh jezikih.

Dve lepi sobi

s kabinetom, kuhinjo, shrambo in kuhinjo za pranje je s

1. novembrom oddati.

Več se poizve na Dunajski cesti št. 60. 1162 4-3

Sv. Uršula,

vodnica v nebeško domovino.

Mo litvena knjižica za ude bratovščine svete Uršule pa tudi za noude pri-pravna in koristna.

En izvod vezan v usnje z rudečo obrezo stane K 1.50,

En izvod vezan v usnje z zlato obrezo stane K 1.80

Po pošti vsak izvod 10 h več. Kdor naroči 20 izvodov vkup, dobi en izvod za nameček.

Dobiva se pri vodstvu bratovščine sv. Uršule pri Sv. Jakobu v Ljubljani in v prodaja nici H. Ničmana v Ljubljani. 1169 3-2

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na skrilj. Dobiva se pri trdkri **BRATAEBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 524 21 11-5
 Vnanja naročila proti povzetju.

Mejnarodna panorama 1178 1-1

v Ljubljani, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetnostna razstava.

Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.

Vsak teden druge dežele.

Le še do sobote, dné 18. oktobra:

Zložno potovanje skoz Dunaj.

Najnovejše so ameriški muoskopi.

Žive dostojne podobe.

1. slika: Amerikanski dvboj med damami.
2. „ Telovadba pri vojaki.
3. „ Morske kopeli.
4. „ Posebni vlak v Ameriki.
5. „ Zasačena tatica.

Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih od 9. ure dopoldne do 9. ure zvečer.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, donarjev itd. Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
 I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio. 134 113